

Παραγωγή και εμπόριο βιβλίων στον Ελληνικό κόσμο το 450 Π.Χ. - Η απόδειξη της

αντίου.

Αρχές του εμπορίου του βιβλίου στην

Ελλάδα Γύρω στο 450 π.Χ.

Δεν είναι μόνο ότι μέχρι τα μέσα του πέμπτου αιώνα ή λίγο αργότερα ότι το εμπόριο στο βιβλίο μπορεί να θεωρηθεί ότι υπήρχε στην Ελλάδα, θα βρει κανείς αναφορές σε ένα τμήμα της αθηναϊκής αγοράς, όπου τα βιβλία μπορούν να αγοραστούν και ο Σωκράτης που εκπροσωπείται από τον Πλάτωνα, και όπως λέει στην απολογία του ότι ο καθένας μπορεί να αγοράσει έργα Αναξαγόρα για μια δραχμή Όλες οι

λεπτομέρειες του εμπορίου, ωστόσο, παραμένει άγνωστο» (Reynolds & Wilson, *Γραμματείς και μελετητές*, 3ο. ed. [1991] 2).

Πιθανές Βιβλιοθήκες στην Αρχαία Ελλάδα Γύρω στο 410 π.Χ.

“Η αύξηση του εμπορίου του βιβλίου έδωσε τη δυνατότητα σε ιδιώτες να δημιουργήσουν βιβλιοθήκες. Ακόμα και αν η παράδοση που έκτου αιώνα αναφέρει ότι οι τύραννοι, όπως Πεισίστρατος και ο Πολυκράτης της Σάμου κατείχαν

μεγάλες συλλογές βιβλίων (Αθηναίος- I.3A), είναι σαφές ότι μέχρι το τέλος του πέμπτου αιώνα ιδιωτικές βιβλιοθήκες υπήρχαν. Ο Αριστοφάνης κοροϊδεύει τον Ευριπίδη για την κατάρτιση του σε μεγάλο βαθμό από φιλολογικές πηγές, για να μπορέσει να συνθέσει τις τραγωδίες του (Βάτραχοι 943), και το δικό του έργο, είναι γεμάτο παρωδία και υπαινιγμούς και θα πρέπει να εξαρτάται σε κάποιο βαθμό σε μια προσωπική συλλογή βιβλίων.

«Δεν υπάρχει κανένα ίχνος σχετικά με τις δημόσιες βιβλιοθήκης να διατηρούνται με δημοσία δαπάνη στην Αθήνα, αλλά είναι πιθανό ότι αντίγραφα των θεατρικών δρώμενων που διενεργούνται στα κορυφαία φεστιβάλ, όπως τα Διονύσια κρατήθηκαν αντίγραφα στο θέατρο ή στο δημόσιο αρχείο του κράτους. Ο Ψευδο-Πλούταρχος (*Βίοι των δέκα ρητόρων* 841F) αποδίδει ότι ο ρήτορας Λυκούργος (γ. 390-324 π.Χ.), έκανε μια πρόταση για να κρατήσει το κράτος επίσημα αντίγραφα με αυτό τον τρόπο, αλλά η ανάγκη θα μπορούσε πιθανότατα να έχουν προκύψει νωρίτερα. Γνωρίζουμε ότι μετά την αρχική παράσταση ενός θεατρικού δρώμενου για να γίνει σωστά η απόδοση όταν το αναβίωναν από καιρό σε καιρό το δρώμενο, νέα αντίγραφα του κειμένου πρέπει να ήταν απαραίτητα για τους ηθοποιούς, και αν είχαν την υποχρέωση να αποκτήσουν τις εν λόγω πληροφορίες του δρώμενου από μια διαδικασία μεταγραφής από την ιδιωτική αντιγραφή, θα ήταν έκπληξη το γεγονός ότι ένα σχεδόν πλήρες φάσμα των θεατρικών δρώμενων επέζησε έως την ελληνιστική εποχή” (Reynolds & Wilson, *Κείμενα και μεταδόσεις*, 3rd ed. [1991] 5).

Εξαγωγή Βιβλίων από την Ελλάδα προς τον Εύξεινο Πόντο 399 π.Χ.

Στη Ανάβαση του, Έλληνας ιστορικός Ξενοφών αναφέρει ότι τα βιβλία (από πάπυρο) , αποτελούν μέρος του φορτίου των πλοίων ναυάγησαν στα ανοικτά της Σαλμυδησσούστη βόρεια ακτή της Θράκης - απόδειξη ότι τα βιβλία εξήχθησαν από την Αθήνα για την Εύξεινο ακτή από την ημερομηνία αυτή, είναι αντανάκλαση μιας τάσης εξάπλωσης του εμπορίου του βιβλίου.

Reynolds & Wilson, *Γραφείς και Διανοσούμενοι* 3rd ed. (1991) 244.

Η ΙΛΙΑΔΑ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΑΥΤΟ
ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΙΛΙΑΔΑ ΕΑΝ ΔΕΝ ΘΕ
ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΠΡΟΓΟΝΙΚΟ ΘΑ Τ
ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΙ ΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΙ ΧΡΗ

ΕΚΕΙΝΗ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΑΥΤΗ Η ΕΡΓΑΣΙΑ.

Ο ΟΡΚΟΣ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ. ΟΙ «ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ» ΦΡΟΝΤΙΣΑΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝ ΝΑ ΤΟΝ ΓΝΩΡΙΣΕΙ Η ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΒΡΕΘΕΙ

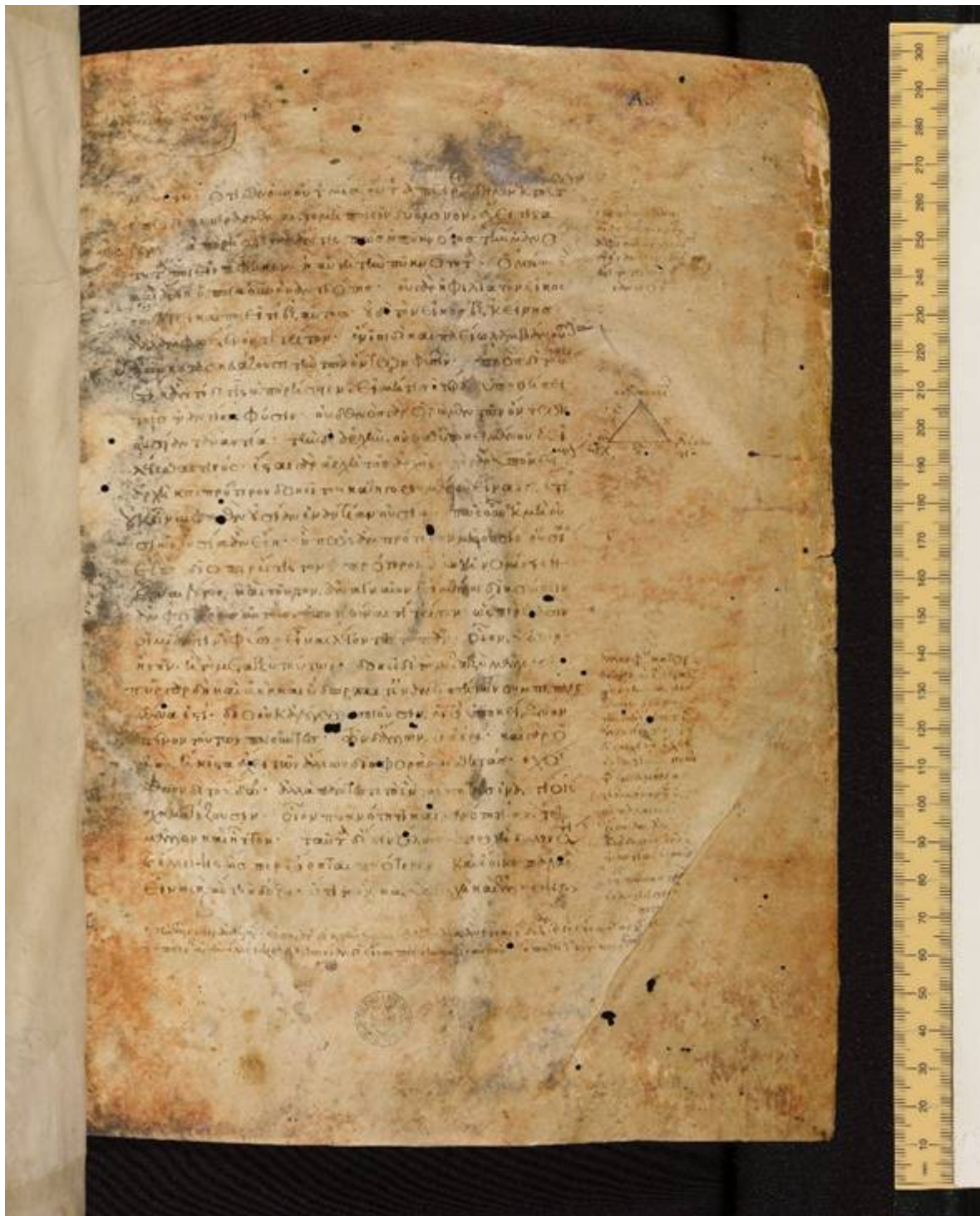
Καὶ ἐπαίξαι· ἀντὶ τῆς ἐπιδιώξεως περιττὸν μὲν τὸ μετόπισθεν· καί ποτε δὲ οὐκ
 ἴνῃ ἤϊότε κλεί
 Κανθος·
 κείσε
 Κανθος·
 ἀβάντες·
 ἰφίτος
 +
 -
 Κανθος·
 ἀβάντες·
 ἰφίτος

Καὶ ἐπαίξαι· ἀντὶ τῆς ἐπιδιώξεως περιττὸν μὲν τὸ μετόπισθεν· καί ποτε δὲ οὐκ
 ἴνῃ ἤϊότε κλεί
 κωσι φάλαγγας· ἴσ φυγίμ
 φέσαν· Καν
 θος κίω· τὸ καν
 θον ἢ ὀκλέων
 κατὰ λέγει· ἐστὶ
 δὲ κανθὸς ὄψος
 ἀφ' οὗ ὄρος ἐν
 βοιωτίᾳ· ὁ δ' ἦν
 ἀβάντος παῖς·
 ἀφ' οὗ οἱ ἐν βο
 εῖς ἀβάντες·
 Διὸς ἄνηνα·
 κοινότερον ἰνῶν
 Διὸς ἄνηνα τὸ
 φθάρηνα· ἐξ ἧς
 δὲ ὁ στικτῆς
 ὡς λυσφορῶν
 ἐστὶ τῆ α.

Εἴ δε δαίης ἀνίσιζιν, ὅτε κλείνοσι φάλαγγας.
 Αὐτὰρ ἀπέυβοίης κἀνήθοσ κίε· τὸν γὰρ κἀνήθοσ
 πέμπην ἀβαντιάδης λελιημένον· οὐ μὲν ἐμελλε
 νοστήσειν κήρινθον ὑρότροπος· αἴσα γὰρ ἦεν
 αὐτὸν ὀμῶς μόνον τε δῆμονα μαντοσὺνάων
 γλαγχθέοντας, λιβύης ἐνὶ πεύρασι διηλοῦναι.
 ὣς οὐκ ἀνθρώποισι κακῶν μήκιστον ἐπλυρεῖν,
 ὄργότε κα' κείνουσ· λιβύη· ἐνὶ ταρχύσαντο,
 τόσων ἐκλῆς κόλχων, ὅσωντέ γερ ἠελίοιο
 μεσηγύς ἀύσιές τε καὶ ἀντολαὶ εἰσορόονται.
 Τῶ δ' ἄρ' ἐπὶ κλυτὶος τε καὶ ἰφίτος ἠγερῖθοντος
 οἰχάλιης ἐπίουροι ἀπηνέος εὐρύτου ἕϊε
 εὐρύτου· ὅτι πορε τόσων ἐκὼ βόλοσ· οὐδ' ἀπόνητο
 ἀπτήνης· αὐτῶ γὰρ ἐκὼν ἐρίδηνε δότηρι.
 Τοῖσι δὲ πᾶσι κίδαλι μετεκίαθον· οὐ μὲν ἄμ' ἀμ' ἄμ' ἄμ'
 οὐδ' ὁμοῦθεν· νόσφιν γὰρ ἀλεγάμενοι κατέναστοεν
 ἀιγίνης, ὅτε φῶκον ἀδελφεὸν ἐξενάρισαν
 ἀφραδίη· τελαμῶν μὲν ἐν ἀτθίδι νάσσατο νήσιω.

ἰφίτου· καλεῖται
 φ κλη
 sepulchra
 ἰφίτου

ΤΑ ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΝΑΠΑΡΑΧΘΕΝΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ «ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥΣ»

«Ὁ Πλάτωνας»: το παλαιότερο χειρόγραφο (εκτός των αποσπασμάτων που βρεθήκαν από πάπυρο) για τους μισούς περίπου των διαλόγων του Πλάτωνα, ίσως είναι αυτός ο πρώτος τόμος μιας σειράς δύο τόμων. Η Ανάθεση έγινε από τον Έλληνα «Βυζαντινὸ» Ἀρέθα της Πάτρας (ἐπίσκοπος Καισαρείας, 902-. 939 μ.Χ.), ο οποίος πλήρωσε 21 χρυσά νομίσματα...!!!! για την αντιγραφή και την περγαμηνή, και πρόσθεσε σχόλια στο περιθώριο σε ένα μικροσκοπικό στυλ στα μεγάλα

γράμματα των αρχαίων χειρογράφων (η κάποιος άλλος τουλάχιστον με το χέρι σε μία άλλη πιο σύγχρονη εποχή).

Βρίσκεται στην συλλογή Greek manuscripts at Oxford .....Έχει τίτλο Tetralogies 1-6, με 24 διαλόγους: Euthyphro, Απολογία, Κρίτων, Φαίδων, Κρατύλος, Θεαίτητος, Σοφιστής, Politicus, Παρμενίδης, Philebus, Συμπόσιο, Φαίδρο, Αλκιβιάδης I και II, Ίππαρχος, Erastae, Θεάγης, Χαρμίδης, Λάχης, Λύσις, Euthydemus, ο Πρωταγόρας, ο Γοργίας και Meno. Με σχόλια στο περιθώριο .

Πηγές: olympia.gr - hellinon.net